

ICT ไทยพัฒนาไปไกลจริงหรือ?

- ผศ.ดร.นันทวุฒิ พิพัฒน์เสวีธรรม -
คณบดี คณะเศรษฐศาสตร์ ตลาดวิชา
หนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ ฉบับวันที่

ในสถานการณ์ที่ต้องการข้อมูลข่าวสารที่เร่งด่วน เช่น สถานการณ์น้ำท่วมที่กำลังดำเนินอยู่ในขณะนี้ เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้คนจำนวนมากได้หันมาช่วยเหลือตนเองทางข้อมูลข่าวสารและความรู้โดยอาศัยระบบอินเทอร์เน็ต ไม่ว่าจะเป็นการใช้ Facebook Twitter หรือเว็บไซต์ขององค์กรเอกชนที่มีความชำนาญทางด้านอุทกภัย เป็นต้น พฤติกรรมดังกล่าวอาจเป็นตัวสะท้อนอย่างหนึ่งว่าประเทศไทยมีการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) อย่างไรก็ดี คำถามที่น่าสนใจคือการพัฒนาของประเทศไทยนั้นอยู่ในระดับไหนและสามารถทัดเทียมกับประเทศอื่นได้หรือไม่

จากข้อมูลดัชนีรวมเพื่อวัดระดับการพัฒนาทางด้าน ICT ของประเทศ ซึ่งจัดทำโดยสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (ITU) พบว่า ในปี พ.ศ.2553 ประเทศไทยถูกจัดอยู่ในอันดับที่ 89 จาก 152 ประเทศทั่วโลก (ลดลงจากอันดับที่ 79 ในปี พ.ศ.2551) เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับประเทศในกลุ่มอาเซียนด้วยกัน พบว่า ประเทศไทยถูกจัดอยู่ในอันดับที่ 5 (ลดลงจากอันดับที่ 4 ในปี พ.ศ.2551) เป็นรองจากประเทศสิงคโปร์ บรูไน มาเลเซีย และเวียดนาม โดยประเทศเวียดนามนั้นถือว่ามีการพัฒนาที่รวดเร็วในช่วง 4-5 ปีที่ผ่านมา ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลจากนโยบายของภาครัฐที่ส่งเสริมให้ภาคธุรกิจและเอกชนมีการขยายการให้บริการและลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานทางด้าน ICT มากขึ้น ทำให้ประเทศเวียดนามถูกจัดอยู่ในอันดับที่ 81 ของโลก และสามารถแซงหน้าประเทศไทยขึ้นมาอยู่อันดับที่ 4 ในกลุ่มประเทศอาเซียนได้ในปี พ.ศ.2553 ด้วยเหตุนี้จึงเป็นที่น่ากังวลถึงศักยภาพทางด้าน ICT ของประเทศไทยเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะประเทศในกลุ่มอาเซียนด้วยกันที่จะมีการรวมกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในอนาคตอันใกล้

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของการใช้ ICT ประเภทต่างๆ ของประชากรในประเทศไทยในช่วงหลายปีที่ผ่านมาพบว่า อินเทอร์เน็ตและอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเป็นหนึ่งใน ICT ที่สำคัญที่ภาครัฐควรจะให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง ถึงแม้ว่าการมีอินเทอร์เน็ตของประเทศไทยจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี พ.ศ.2553 ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 21.2 ของประชากรในประเทศและการใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงแบบมีสายและแบบเคลื่อนที่ต่อประชากร 100 คน อยู่ที่ 3.9 และ 3.8 ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม สัดส่วนดังกล่าวก็ยังจัดว่าต่ำเมื่อเทียบกับประเทศในกลุ่มอาเซียนหลายประเทศ เช่น

สิงคโปร์ บรูไน และมาเลเซีย ที่การใช้อินเทอร์เน็ตมีสัดส่วนมากกว่ากึ่งหนึ่งของประชากรในประเทศและมีจำนวนการใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงแบบเคลื่อนที่ต่อประชากรที่สูง

ในการพัฒนา ICT ทางด้านอินเทอร์เน็ตของประเทศไทยเพื่อให้ทัดเทียมกับประเทศอื่นๆ นั้น ปัจจัยสำคัญที่ภาครัฐและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรให้ความสนใจประกอบด้วย

(1) ปัจจัยทางด้านโครงสร้างพื้นฐานของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งจะต้องมีการขยายโครงข่ายระบบอินเทอร์เน็ตและโครงสร้างพื้นฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ระบบไฟฟ้าและระบบโทรศัพท์ (ทั้งพื้นฐานและไร้สาย) ให้ครอบคลุมไปถึงพื้นที่ต่างๆ ของประเทศมากขึ้น

(2) ปัจจัยทางด้านโอกาสและศักยภาพในการใช้อินเทอร์เน็ตของประชากร ความแตกต่างของสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม (Socio-economic Status) สามารถส่งผลกระทบต่อโอกาสและศักยภาพในการใช้อินเทอร์เน็ตของประชากร เช่น โดยทั่วไป คนที่มีรายได้หรือการศึกษาสูงย่อมจะมีโอกาสและศักยภาพในการใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่าคนที่มีรายได้หรือการศึกษาต่ำ ดังนั้นจึงควรมีการมุ่งเน้นไปที่การเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงและการพัฒนาทักษะความรู้พื้นฐานทางด้าน ICT ให้กับประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มที่เสียเปรียบหรือด้อยโอกาส

ที่ผ่านมาโครงข่ายและการให้บริการอินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงของประเทศไทยนั้นยังค่อนข้างจำกัดอยู่เฉพาะในพื้นที่ตัวเมืองเป็นหลัก นอกจากนี้ ปัญหาในเรื่องของข้อกฎหมายทำให้การเปิดให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ 3G (Third Generation Mobile Network) ซึ่งจะมีบทบาทสำคัญในการขยายโครงข่ายการให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงแบบเคลื่อนที่ไปในพื้นที่ห่างไกลต้องล่าช้าออกไป ในส่วนของโอกาสและศักยภาพในการใช้อินเทอร์เน็ตของประชากรนั้น ส่วนใหญ่การพัฒนาที่มุ่งเน้นไปที่การซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์หรือติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ตให้กับชุมชนหรือกลุ่มคนที่ด้อยโอกาส เช่น โครงการคอมพิวเตอร์เอื้ออาทร โครงการอินเทอร์เน็ตตำบล และโครงการเครือข่าย SchoolNet เป็นต้น

สำหรับรัฐบาลชุดปัจจุบัน ก็มีการให้ความสำคัญกับการใช้อินเทอร์เน็ตของประชากรในประเทศ โดยนโยบายสำคัญที่ได้มีการหยิบยกออกมาใช้หาเสียงและพยายามผลักดันภายหลังจากได้เป็นรัฐบาลนั้น ได้แก่ นโยบายการแจกแท็บเล็ตให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทั่วประเทศ และโครงการให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในที่สาธารณะโดยไม่คิดค่าบริการ อย่างไรก็ตาม การดำเนินโครงการเหล่านี้ยังค่อนข้างขาดความชัดเจนในรายละเอียดและนำมาซึ่งข้อถกเถียงในหลายประเด็น ไม่ว่าจะเป็นในแง่ของความพร้อมของเด็กและโรงเรียน งบประมาณและความคุ้มค่าในการลงทุน ฯลฯ

การพัฒนา ICT โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านของอินเทอร์เน็ตและอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงถือว่าเป็นเรื่องสำคัญที่ควรได้รับความสนใจ แม้ที่ผ่านมาประเทศไทยจะมีการลงทุนพัฒนาในด้านดังกล่าวแต่ดูเหมือนว่าก็ยังด้อยกว่าหลายประเทศในกลุ่มอาเซียนที่เป็นคู่แข่งสำคัญ ดังนั้นถึงเวลาที่เราจะกลับมาทบทวนแนวทางในการพัฒนา ICT ของเราว่า ได้เดินมาถูกทางแล้วหรือยัง